

ශ්‍රී ලංකාව හා චීනය අතර පැවති වෙළෙඳ සබඳතා පිළිබඳ නාණක විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් : දකුණු පළාත ඇසුරින්

අසංක බුද්දිකසිරි¹

ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු පළාතද අනුරාධපුර යුගයට සමගාමී වන සංස්කෘතික වටිනාකමක් සහිත ප්‍රදේශයකි. අනුරාධපුර යුගයේ විසූ දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ සහෝදරයා වූ මහානාග යුවරජු රෝහණයේ ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යයක් ගොඩනගා ගෙන රාජ්‍ය පාලනය ගෙන ගියේය. මෙහිදී යටාලතිස්ස හා කාවන්තිස්ස යන රජවරුන් යටතේ රෝහණය තවත් සංවර්ධනය විය. ඒ අනුව අතීතයේ පැවති ජාත්‍යන්තර මෙන්ම දේශීය වෙළෙඳාම පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී ද්‍රව්‍යාත්මක සාධකයක් වශයෙන් කාසි වැදගත් මූලාශ්‍රයක් වේ. මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාවේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව හා චීනය අතර පැවති වෙළෙඳ සබඳතා පිළිබඳ නාණක විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් කිරීමය. එමගින් ප්‍රධාන වශයෙන් පර්යේෂණ ප්‍රදේශයේ ඓතිහාසික පසුබිම, නාණක විද්‍යාත්මක සාධක හා චීනයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අතර පැවති වෙළෙඳ සබඳතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරිණ. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වශයෙන් සාහිත්‍ය හා නාණක විද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය, පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය හා පූර්ව පර්යේෂණ අධ්‍යයන යොදා ගැනිණ.

චීනය හා ශ්‍රී ලංකාව අතර වෙළෙඳ සබඳතා පිළිබඳ ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක මගින් කරනු ලබන අධ්‍යයනයේදී ඉතා වැදගත් ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක ලෙස මෙරටින් හමු වන චීන කාසි පෙන්වා දිය හැකිය. අතීතයේදී චීන ජාතිකයින් වාණිජ කටයුතු සඳහා ගවේෂණ දියත් කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන කෙරෙහි දැඩි කැමැත්තක් දැක් වූ බවට ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වේ. චීනය සමග පැවති අතීත වෙළෙඳ සබඳතා ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකක් ඔස්සේ ගොඩනැගී ඇත. එනම්, 'බටාර් ක්‍රමය' හෙවත් භාණ්ඩ හුවමාරු ක්‍රමයත් මිල ක්‍රමයත් යන්නය. කාසි භාවිතය එකවරම ජනයා අතරට පැමිණි අංගයක් ලෙස සිතිය නොහැකිය. මුල්කාලීන ගනුදෙනු, භාණ්ඩ හුවමාරුව කේන්ද්‍රීයව පැවති අතර, මානවයාගේ අවශ්‍යතාවන් සංකීර්ණ වීම හා වරින්-වර හට ගැනුණු භෞතික අපහසුතා මත මෙම හුවමාරු ක්‍රමය වෙනුවට යම්කිසි පොදු ඒකක මාධ්‍යයක් භාවිත කිරීමට පටන් ගැනිණ.

අතීත ලංකාවේ පරිහරණය වූ කාසි දේශීය වශයෙන් නිකුත් කළ නීත්‍යානුකූලව වලංගු කාසි සහ විදේශීය ප්‍රභවයක් සහිතව නිකුත් කළ කාසි වශයෙන් කොටස් දෙකකට වෙන් කළ හැකිය. විදේශීය සම්භවයක් සහිත කාසි ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එන්නට ඇත්තේ පෙර-අපර දෙදිගින් පැමිණි වෙළෙඳ කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන්ය. පෙරදිග හා අපරදිග වෙළෙඳාමේ නියුක්ත වූ වෙළෙඳ කණ්ඩායම් දකුණු වෙරළබඩ තීරයේ තිබූ ප්‍රධාන වරායන් සමග සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගෙන සිටි බව පවතින සාධක අනුව පැහැදිලි වේ. මෙම සාධක දකුණු පළාතේ වෙරළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ වන ගොඩවය, රිදීගම, තිස්සමහාරාමය, රම්බා විහාරය, අම්බලන්තොට, වැටිය, හම්බන්තොට, දෙවිනුවර, වැලිගම, ගාල්ල, ගිංතොට, බෙන්තොට, අකුරුගොඩ, තිස්සමහාරාමය ආදී ස්ථාන රැසකින්ම හමු වී තිබේ. ක්‍රි. ව. 7වන සියවසේදී පමණ චීනය හා මැදපෙරදිග අතර පැවති වෙළෙඳාම වර්ධනය වීමත් සමග චීන වෙළෙඳ ප්‍රජාව ශ්‍රී ලංකාව සමග වෙළෙඳ සබඳතා වර්ධනය කරගත්හ.

වෘත්තාකාර කාසියේ මැද හතරැස් කොටු හැඩයක සිදුරක් සහිත වීම චීන කාසියේ භෞතික ලක්ෂණය වේ. අභිමුඛයේ හා ප්‍රතිමුඛයේ විවිධ අක්ෂර හා සංකේත සහිතව මුද්‍රිත මෙම කාසියෙන් චීනයේ විවිධ රාජ්‍ය යුග හා තදනුබද්ධ තොරතුරු හෙළිදරව් කෙරේ. විශේෂයෙන්ම එක් එක් රාජ්‍යයන් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව පැවැත් වූ සබඳතා පිළිබඳවද අධ්‍යයනය කළ හැකි වීම මේ අතුරින් කැපී පෙනේ. ලංකාවේ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවල අන්තර්ගත නොවන දුර්ලබ කරුණු ගණනාවක් 'නානක' විද්‍යාත්මක සාධකවලින් අනාවරණය කර ගත හැකි වේ. දකුණු පළාතේ රම්බා විහාරය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද පර්යේෂණවලින් අනාවරණය කරගන්නා ලද චීන කාසි, සෝග් රාජවංශයේ හියුසොන්ගේ අධිරාජ්‍යයාට (Huizong Emperor, 1101-1125 AD) අයත් වේ. තඹ ලෝහයෙන් නිෂ්පාදනය කර ඇති මෙම කාසිය අභිමුඛයේ චීන අක්ෂර දක්වා ඇති අතර, ප්‍රතිමුඛයේ කිසිදු සංකේතයක් දැකිය නොහැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති භූගෝලීය පිහිටීම, ස්වාභාවික සම්පත් හා දේශපාලනික පසුබිමද මෙම ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම වර්ධනය වීමට හේතු විය. පූර්වෝක්ත නාණක විද්‍යාත්මක තොරතුරුවලින් මේ පිළිබඳ මනාව පැහැදිලි වේ. එකල, දකුණු ප්‍රදේශයේ පැවති තත්ත්වය මෙන්ම එහි පැවතුණු වරායවල ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ තොරතුරුද මෙමගින් අනාවරණය වේ. මේ අනුව අතීතයේ ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණුදිග

ප්‍රදේශය සශ්‍රීක ලෙස පැවති රාජ්‍යයක් බවත්, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ කැපී පෙනෙන මධ්‍යස්ථාන පිහිටි ප්‍රදේශයක් බවත් තද්ද ප්‍රදේශයාශ්‍රිතව විවිධ ජාතීන් ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරික, ආගමික හා සංස්කෘතික කටයුතුවල නිරත වූ බවත් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම, චීනය, ශ්‍රී ලංකාව, චීන කාසි, ද්‍රව්‍යමය සාධක

¹Excavation Unit, Sigiriya, Central Cultural Fund, Sri Lanka.
asanka.buddikasiri8@gmail.com